

अनन्तरशिसंयुक्ते दुर्दृशे मेरुकूबेर । तारकाचिचकुमुदे यदनवचबन्धुरे ।
 भयेष्वभयदं व्योम्नि देवा दैत्यपराजिताः । ददृशुस्ते स्थितं देवं दिव्यलोकमये रथे ।
 ते कृताञ्जलयः सर्वे देवाः शक्रपुरोगमाः । जयशब्दं पुरस्कृत्य शरणं शरणङ्गताः ।
 स तेषां ता गिरः श्रुत्वा विष्णुर्दयितदेवतः । मनश्चक्रे विनाशाय दानवानां महामृधे ।
 आकाशे तु स्थिता विष्णुः सोत्तमे पुरुषोत्तमः । उवाच देवताः सर्वाः सप्रतिज्ञमिदं वचः ।
 शान्तिं व्रजत भद्रं वा मामेष्ट मरुताङ्गणाः । जिता मे दानवाः सर्वे चैलोक्यं प्रतिगृह्यतां ।
 ते तस्य सत्यसन्धस्य विष्णोर्वाक्येन तोषिताः । देवाः प्रीतिं परां जग्मुः प्राप्तेवामृतमुत्तमं ।
 ततस्तमः संद्विष्टे विनेष्टुश्च बलाहकाः । प्रववुश्च शिवा वाताः प्रसन्नाश्च दिशो दश ।
 व्योतीषि च प्रभावन्ति चन्द्रश्चक्रः प्रदक्षिणं । प्रदोषानि च तेजांसि चक्रुरकं प्रदक्षिणं ।
 न विग्रहं गृह्यश्चक्रः प्रसेदुष्यापि सिन्धवः । नोरजस्का बभुर्भार्गा नाकमार्गादयस्तथः ।
 यथाध्वमूहः सरितो नापि चुक्षुर्भिरुष्णवाः । शुभा भूतेन्द्रियगणा नराणामन्तरात्मसु ।
 महर्षयो वीतशोका वेदानुचैरधीयत । यज्ञेषु च हविःस्त्रादु शिवमश्रान्ति पावकः ।
 प्रवृत्तधर्माः संवृत्ता लोका मुदितमानसाः । प्रीत्या परमया युक्ता देवदेवस्य भूपते ।
 विष्णोर्दत्तप्रतिज्ञस्य श्रुत्वारिनिधने गिरं ।
 इति श्रीमहाभारते खिलेषु हरिवंशे हरिवंशपर्वणि त्रिचत्वारिंशोऽध्यायः ॥ ४३ ॥
 ॥ वैशम्पायन उवाच ॥ ततोऽभयं विष्णुमयं श्रुत्वा दैतेयदानवाः । उद्योगं परमञ्चक्रुर्धुङ्गाय युधि दुर्क्याः ।
 मयस्तु काञ्चनमयं त्रिनलान्तरमव्ययं । चतुश्चक्रं सुविपुलं मुकल्पितमहायुधं ।
 किङ्किणोजालनिर्घोषं क्षीपिचर्मपरिष्कृतं । खचितं रत्नजालैश्च हेमजालैश्च भूषितं ।
 ईहासृगगणाकीर्णं पक्षिभिश्च विराजितं । दिव्यास्त्रतुणोरधरं पयोधरनिनादितं ।
 स्वचं ध्वजवरं धूर्त्य सूपस्थमगमोपमं । गदापरिघ्नसम्पूर्णं मूर्त्तिमन्तमिवार्णवं ।
 हेमकेयूरवलयं स्वर्णमण्डलकूवरं । सपताकध्वजोदयं सादित्यमिव मन्दरं ।
 गजेन्द्राभोदसदृशं लम्बकेशरवर्चसं । युक्तमृचसहस्रेण सहस्रान्मुदनादितं ।
 दीप्तमाकाशगन्दिव्यं रथं पररथारूढं । अर्धतिष्ठद्गणाकाङ्क्षी मेरुं दीप्त द्वांशुमान् ।
 तारस्तु क्रोशविस्तारमायसं वायसध्वजं । शैलोत्करसमाकीर्णं नीलाञ्जनचयोपमं ।
 काललोहाष्टचरणं लोहेशायुगकूवरं । तिमिरोद्गारकिरणं गर्जन्तमिव तोयदं ।
 लाहजालेन महता सगवालेण दंशितं । आयसैः परिचैः शूलैः क्षेपणीयैश्च लेष्टुभिः ।
 प्रासैः पाशैश्च विततैरवसन्नैश्च मुद्गरैः । शोभितं चासनीयैश्च तोमरैः सपरश्वधैः ।
 युध्यतं दिषतां हेतोर्दितोयमिव मन्दरं । युक्तं खरसहस्रेण सोऽध्वारोद्ग्रेयात्तमं ।
 विरोचनस्तु संक्रुद्धो गदापाणिरवस्थितः । प्रमुखे तस्य सैन्यस्य दीप्तशृङ्ग इवाचलः ।
 युक्तं हयसहस्रेण हयघोवस्तु दानवः । स्रन्दनं वाहयामास सपत्नानीकमर्दनं ।

२४४

२४५

२४६

२४७

२४८

२४९